

Удосконалення програм підготовки лікарів загальної практики з питань планування сім'ї

Н.В. Авраменко

Запорізький державний медичний університет

Лікарі сімейної медицини та загальної практики повинні добре знати питання планування сім'ї.

Непланована вагітність, незважаючи на значні зусилля служб планування сім'ї щодо зниження її показників, залишається однією з актуальних проблем. Не дивлячись на те що рівень абортів за останнє десятиліття в Україні знизився, він залишається достатньо високим.

На думку автора, основну частину навчального процесу необхідно приділити питанням сучасної та майбутньої контрацепції, методам контрацепції відповідно до періодів життя, невідкладній контрацепції.

На практичних заняттях особливу увагу необхідно приділити консультуванню з питань планування сім'ї, вирішенню ситуаційних завдань та підбору методів контрацепції для кожної конкретної сім'ї.

Ключові слова: програми, удосконалення, лікарі, підготовка, планування сім'ї.

За статистичними даними КУ «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» у Запорізькій області у 2013 році зареєстровано 4926 випадків абортів, з них 2737 випадків непланованої вагітності, що складає 56%. Непланована вагітність, незважаючи на значні зусилля служб планування сім'ї щодо зниження, залишається однією з актуальних проблем. Значна ситуація спонукає до продовження активного впровадження ефективних заходів з питань попередження непланованої вагітності.

Лікарі сімейної медицини та загальної практики повинні добре знати питання планування сім'ї. Необхідно забезпечити цих спеціалістів сучасними науковими даними з планування сім'ї для підвищення їхнього професійного рівня.

Мета даної роботи – з апропонувати доповнення до основної програми, що могли б поліпшити якість підготовки лікарів загальної практики та сімейних лікарів з питань планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я.

Сьогодні необхідно розробляти такі програми, які могли б забезпечити високий рівень підготовки спеціалістів, що надають первинну медичну допомогу з питань планування сім'ї.

Згідно з «Уніфікованим клінічним протоколом первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Планування сім'ї», затвердженом наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.01.2014 за № 59, на установи, що надають первинну медичну допомогу, покладено завдання з організації діючої системи інформаційно-просвітницьких заходів щодо здорового способу життя, профілактики непланованої вагітності та інфекцій, що передаються статевим шляхом; проведення навчання сімей використання сучасних методів планування сім'ї; виявлення соціально неадаптованих сімей [4, 3, 12].

Тому на заняттях з питань планування сім'ї необхідно значну увагу приділити обґрунтуванню необхідності проведення роботи з питань здорового способу життя та статевого виховання молоді.

Особливе значення треба приділяти питанням кваліфікованого консультування з питань планування сім'ї [11].

Заняття мають бути спрямовані на практику, зокрема необхідно навчити лікарів оцінювати стан здоров'я пацієнтки згідно з класифікацією ВООЗ, та проведення необхідного обстеження перед початком використання кожного методу [2, 4, 9, 12].

Треба звернути увагу лікарів загальної практики, що рівень материнської смертності залежить від своєчасного виявлення жінок з хворобами, через які виношування вагітності та пологи загрожують життю жінки та майбутньої дитини [2–5].

Вважаємо, що в лекціях повинні бути поставлені питання:

- нормативно-правове забезпечення послуг з планування сім'ї;
- фізіологія репродуктивної системи;
- консультування з питань планування сім'ї;
- методи контрацепції відповідно до періодів життя;
- невідкладна контрацепція;
- медичні критерії прийнятності ВООЗ.

На практичних заняттях особливу увагу необхідно приділити питанням консультування, а саме:

- проведенню початкового первинного консультування, умінню надати допомогу пацієнтці у виборі того методу, який найбільше їй підходить;
- допомозі у виборі методу контрацепції з урахуванням медичних критеріїв прийнятності використання методу контрацепції ВООЗ;
- проведенню консультування з використанням конкретного методу контрацепції.

Навчити особливостям подальшого спостереження за жінками, які використовують методи контрацепції, підлітки та жінками у післяродовий та післяабортний періоди.

Дуже важливим на практичних заняттях є вирішення ситуаційних завдань, у яких обов'язково розглядати ситуації для різних категорій населення. Особливу увагу приділити участі чоловіків у питаннях планування сім'ї [1, 2, 4, 6].

Дуже важливе питання під час складання програм – це вибір форми контролю рівня знань та умінь.

Ми вважаємо, що найбільш прийнятний є триетапний змішаний контроль:

I етап – оцінювання теоретичних знань методом тестового контролю, опитування;

II етап – розв'язання ситуаційних завдань;

III етап – проведення консультування (первинного), допомога у виборі методу контрацепції та проведення консультування з використанням конкретного методу контрацепції подружніх пар.

ВИСНОВКИ

Запропоновані доповнення, форма контролю рівня знань і практичних навичок з питань планування сім'ї, на наш погляд, допомагають поліпшити якість підготовки лікарів загальної практики з питань планування сім'ї та поліпшення репродуктивного здоров'я. А це, у свою чергу, дозволить знизити рівень материнської та малюкової смертності.

Усовершенствование программ подготовки врачей общей практики по вопросам планирования семьи
Н.В. Авраменко

Врачи семейной медицины–общей практики должны знать вопросы планирования семьи.

Незапланированная беременность, невзирая на значительные усилия службы планирования семьи для снижения ее показателей, остается одной из самых актуальных проблем.

Несмотря на то что уровень абортів за последнее десятилетие в Украине снизился, он остается достаточно высоким. По мнению автора, основную часть учебного процесса необходимо уделить вопросам современной и будущей контрацепции, контрацепции в зависимости от периодов жизни, неотложной контрацепции.

На практических занятиях особое внимание необходимо уделить консультированию по вопросам планирования семьи, решению ситуационных задач и подбору метода контрацепции.

Ключевые слова: программы, усовершенствование, врачи, подготовка, планирование семьи.

Improvement of training programs general practitioners on family Planning
N.V. Avramenko

Doctors of family medicine and General practice must know issues of family planning.

Unplanned pregnancy, despite the considerable efforts of family planning services to reduce it remains one of the most pressing problems. Despite the fact that the level of abortions over the last decade in Ukraine has decreased, it remains high. According to the author, the main part of the educational process should be paid to the issues of modern and future contraception, contraceptive depending on the periods of life, emergency contraception.

In practical classes, special attention should be given counselling on family planning, situational tasks and selection of a contraceptive method.

Key words: software, improvement, doctors, training, family planning.

Сведения об авторе

Авраменко Наталия Викторовна – Запорожский государственный медицинский университет, 69035, г. Запорожье, проспект Маяковского, 26, 69000, г. Запорожье, ул. Дивногорская, 5; тел.: (061) 224-00-10, 224-05-80. E-mail: zocrfs@mail.ru

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Family Planning. A Global Handbook For Providers. A WHO Family Planning Cornerstone, 2011.
2. Планирование семьи. Универсальное руководство для поставщиков услуг по планированию семьи // Всемирная организация здравоохранения. – 2008. – С. 489.
3. Сучасні аспекти планування сім'ї. Навчальний посібник/ Г.М. Адамова, О.А. Бондаренко. – Київ, 2012. – 320 с.
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21 січня 2014 року

- № 59 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Планування сім'ї».
5. USAID DELIVER PROJECT, Task Order 4. Guide to Health Care Waste Management for the Community Health Worker. Arlington, Va.: USAID DELIVER PROJECT, Task Order 4, 2011.
6. USAID. Healthcare waste: Generation, handling, treatment and disposal. 2011.

7. World Health Organization. Medical Eligibility Criteria For Contraceptive Use. Fourth edition. 2009.
8. World Health Organization. WHO best practices for injections and related procedures toolkit. Geneva, Switzerland: WHO Document Production Services. 2010.
9. Клинические рекомендации. Акушерство и гинекология. – 3 изд., испр. и доп. / Под ред. Г.М. Савельевой, В.Н. Серова, Г.Т. Сухих. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 880 с.

10. Свод практических рекомендаций по применению средств контрацепции. Всемирная организация здравоохранения. Издание третье, 2008.
11. Планування сім'ї. Навчальний посібник / За редакцією Жилка Н.Я., Вовк І.Б. – Київ, 2006. – 296 с.
12. Фармацевтична опіка при використанні засобів контрацепції: навч. посіб. / [Вдовиченко Ю.П., Войтенко Г.М., Білай І.М. та ін.]. – К.: Книга плюс, 2010. – 176 с.

Статья поступила в редакцию 04.06.2014